

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

The Relationship between Servant Leadership of School Administrators
and Participation of Teachers in Management the District Quality Schools
under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1

Received: July 18, 2021
Revised: August 16, 2021
Accepted: August 20, 2021

ภณิดา ชูช่วยสุวรรณ*
Phanida Chuchuaysuwan
วิจิต แสงสว่าง**
Wichit Saengsawang

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณการวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สพป.เพชรบุรี เขต 1 จำนวน 193 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางจี้ และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านการบริการ ด้านการให้อำนาจ ด้านการตระหนักรู้ และด้านการสร้างสังคมชุมชน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

Master of Education Student Program in Educational Administration, Faculty of Education, Krirk University, Thailand

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

Advisor Assistant Professor Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education Krirk University, Thailand

Corresponding Author Email Address: ninglabonita@gmail.com

3. ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำแบบรับใช้/ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ/ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the level of the servant leadership of school administrators 2) the level of the participation of teachers in management the district quality schools 3) the relationship between servant leadership of school administrators and participation of teachers in management the district quality schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. It was quantitative research. The sample size were 193 teachers under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. Obtained by random sampling determined using Krejcie and Morgan table and using a Stratified random sampling. The tools used to collect data were questionnaires, 5 levels of estimation scale. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient. The research results were as follows:

1) The level of the servant leadership of school administrators, overall were at high levels. And when considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. Rankings by the mean scores from high to low, were as follows: Humility, Service, Empowerment, Awareness and Building Community.

2) The level of the participation of teachers in management the district quality schools, overall were at high levels. And when considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. Rankings by the mean scores from high to low, were as follows: Participation in Evaluation, Participation in Implementation, Participation in Decision-Making and Participation in Benefits.

3) The relationship between servant leadership of school administrators and participation of teachers in management the district quality schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1 was a positive relationship at a high level, as .01 statistical significance.

Keywords : Servant Leadership/ Participation in Management/ District Quality Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันและสังคมอื่น การศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างคนไทยให้มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ซึ่งต้องส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน ลงทุน ด้านการศึกษาและให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้เพิ่ม มากขึ้น นโยบายและเจตนารมณ์ การปฏิรูปการศึกษาของรัฐให้ความสำคัญกับความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งวางยุทธศาสตร์ระยะยาวและระบบการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2015: ก) และบทบาทของผู้บริหารในการบริหารองค์กรมีหลายรูปแบบ ซึ่งลิเคิร์ท อ้างถึงในนงคราญ ศุภระมณี (Sukaramanee, 2015) ได้ศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ดี เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะใช้กระบวนการกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ มีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นแนวระนาบ โดยมีผู้นำอยู่ตรงกลางไม่ใช่อยู่เบื้องบน การวินิจฉัยสั่งการและการบริหารเป็นผลงานของกลุ่ม โดยผู้นำไม่ได้นำจริงแต่มีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน และปฏิบัติงานบริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะมีผลในเชิงจิตวิทยาทำให้บุคคลรู้สึกได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้บุคคลได้รับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร เพราะผู้บริหารเป็นผู้หลักดันให้ครู จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารของสถานศึกษานั้น ส่วน Swansburg, 1996 ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย การไว้วางใจ (Trust) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ดีกว่า การตัดสินใจที่ดีจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น เนื่องจากผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ พวกเขาย่อมมีความผูกพันต่อผลของการตัดสินใจที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย ความผูกพันจึงนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน ในส่วนของกำลังใจและความพอใจในงานที่ทำเป็นสิ่งที่เกิดจากการที่พวกเขามีความรู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ฉะนั้นความรู้สึกท่างเห็น คับอกคับใจ และความไม่พอใจที่จะนำไปสู่ความเฉื่อยชา การออกจากงาน และการขาดงานน้อยมาก การลดความไม่พอใจด้วยการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถแก้ปัญหานี้ได้ ส่วน Cohen and Uphoff, 1977 กล่าวว่า การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกิดความรับผิดชอบและร่วมมือในองค์กรพัฒนาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการ

.....
ปฏิบัติการ (Implementation) ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Evaluation) ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Benefits) โดยแท้จริงแล้วรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมไม่อาจสามารถกระทำได้ในทุกประเด็น แต่การมีส่วนร่วมของบุคคลจะมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นการพิจารณาที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขพื้นฐานการมีส่วนร่วมว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมและมีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น บุคคลสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และโรงเรียนจึงถือเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทำการแลกเปลี่ยนปัจจัยพื้นฐานและบอกประโยชน์แก่กันตามที่ต้องการรูปแบบของการมีส่วนร่วมเกิดจากบทบาทและลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้การมีส่วนร่วมดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้นำการทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff, 1977 ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มาใช้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบท โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเปรียบเสมือนการได้รับโอกาสการยกย่องเชิดชู เกียรติยศ และความรุ่งโรจน์ที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นหนึ่งในระดับตำบลมีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษาตามนโยบาย 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพโดยจะได้รับการส่งเสริมความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา ของภาคีเครือข่ายที่เปรียบเสมือนดาว 5 ดวง ซึ่งเป็นตัวแทนของ เอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตลอดจนมีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและทิศทางในการพัฒนาประเทศ อันจะเป็นการเตรียมความพร้อมในการวางรากฐานของประเทศไทยให้มีความมั่นคงที่จะก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 (Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2019) เป็นศูนย์กลางในชุมชน เป็นต้นแบบ มีความพร้อมให้บริการการศึกษา ที่มีคุณภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน สร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนา อย่างเต็มที่ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียนในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนร่วมกัน จัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ สำนักพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษา (Bureau of Educational Innovation Development, 2018) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีโรงเรียนในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล รอบที่ 1 มีจำนวน 32 โรงเรียน รอบที่ 2 จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 43 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 (Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2021) ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษาภาวะผู้นำแบบรับใช้กับการมีส่วนร่วมของครูในเขตพื้นที่นี้มาก่อน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2563 โดยนำยุทธศาสตร์นโยบาย สพฐ. มากำหนดเป็นกลยุทธ์ระดับเขตจัดทำเป็น 10 จุดเน้นโดย

.....

จุดเน้นที่ 10 คือ สร้างสรรค์ความร่วมมือ ดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมกับโรงเรียนในสังกัดในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านการจัดการศึกษาส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ โดยกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการสร้างความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา (Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2021) และได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยการประชุมวางแผนคณะทำงาน และผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำให้บริหาร เสริมสร้างศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา “โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล” เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และจุดเน้นของโครงการ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน อีกทั้งมอบนโยบายการส่งเสริมการศึกษาให้ทุกโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจัดทำนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเพื่อส่งเสริม ศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา และเพื่อสร้างความตระหนักในการเป็นผู้นำที่ดีของผู้บริหาร (Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2021)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ) ให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยเร่งดำเนินการโครงการให้เป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษาของประเทศ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพ.เพชรบุรี เขต 1 โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพ.เพชรบุรี เขต 1 จำนวน 43 โรงเรียน จำนวนรวม 394 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพ.เพชรบุรี เขต 1 จำนวน 193 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้มาจากตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan, 1970: 608 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแบ่งสัดส่วนด้วยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์ตามจำนวนประชากรแต่ละสถานศึกษาจนได้ครบตามจำนวน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ข้อคำถามตำบล มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริการ 2) ด้านการให้อำนาจ 3) ด้านความอ่อนน้อม ถ่อมตน 4) ด้านการตระหนักรู้ และ 5) การสร้างสังคมชุมชน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ร่างแบบสอบถาม และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน
- 2) มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน
- 3) มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านภาษา จำนวน 1 ท่าน

1.2 คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่าค่าที่ได้ มีค่าระหว่าง 0.33 – 1.00 และปรับปรุงข้อคำถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะ โดยผลจากการปรับปรุงแบบสอบถามทำให้ข้อคำถามบางข้อต้องปรับเปลี่ยน และตัดข้อคำถามที่ไม่สะท้อนสภาพความต้องการจำเป็นที่เป็นจริงออก

2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) หลังจากดำเนินการแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach, 1990: 202-204 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.872

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 193 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้ดำเนินการดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ Best and Kahn, 1993: 246

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินของ Best and Kahn, 1993: 246

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สพป.เพชรบุรี เขต 1 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยภาพรวมและรายด้านแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (Wongrattana, 2007: 35)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 193 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 58.03 เพศชาย 81 คน คิดเป็นร้อยละ 41.97 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 35 – 45 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.72 วุฒิก่อนศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 60.62 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 37.82

1) ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ข้อ	ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
1.	ด้านการบริการ	4.04	0.74	มาก	2
2.	ด้านการให้อำนาจ	4.04	0.78	มาก	3
3.	ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.05	0.79	มาก	1
4.	ด้านการตระหนักรู้	4.00	0.79	มาก	4
5.	ด้านการสร้างสังคมชุมชน	3.92	0.85	มาก	5
รวม		4.01	0.79	มาก	

จากตาราง พบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ ด้านการบริการ ($\bar{X} = 4.04$) ด้านการให้อำนาจ ($\bar{X} = 4.04$) ด้านการตระหนักรู้ ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างสังคมชุมชน ($\bar{X} = 3.92$)

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการ

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.02	0.76	มาก	3
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.03	0.78	มาก	2
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.01	0.77	มาก	4
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.05	0.80	มาก	1
รวม		4.03	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สพ.เพชรบุรี เขต 1 โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.03$) อันดับสาม คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.01$)

3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพ.เพชรบุรี เขต 1

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับ

ในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพ.เพชรบุรี เขต 1

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
X_1	1.00						
X_2	.517**	1.00					
X_3	.426**	.449**	1.00				
X_4	.431**	.478**	.678**	1.00			
X_5	.514**	.427**	.482**	.565**	1.00		
X	.731**	.733**	.806**	.814**	.777**	1.00	
y	.422**	.578**	.561**	.535**	.563**	.692**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .692$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 รายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับ คือ ด้านการให้อำนาจ ($r_{x2y} = .578$) ด้านการสร้างสังคมชุมชน ($r_{x5y} = .563$) ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ($r_{x3y} = .561$) ด้านการตระหนักรู้ ($r_{x4y} = .535$) และด้านการบริการ ($r_{x1y} = .422$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1

ผลการศึกษา ระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน รองลงมา คือ ด้านการบริการ ด้านการให้อำนาจ ด้านการตระหนักรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างสังคมชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ผลศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .692$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 รายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับ คือ ด้านการให้อำนาจ ด้านการสร้างสังคมชุมชน ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านการตระหนักรู้ และด้านการบริการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมชาย (Promchay, 2018: 1401) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับคมกฤษ ประการะสังข์ (Prakarasang, 2016: 128 - 131) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเจียรนัย ไชยนา (Chaina, 2010: 63) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถบริหารงานได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูและชุมชน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการให้อำนาจแก่ครูในการบริหารงาน อีกทั้งพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำไปพร้อมกัน เพื่อให้ดำเนินงานราบรื่นและเกิดปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารจึงต้องสร้างสัมพันธ์อันดีกับทุกคน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมมอบหมายงานเหมาะสมกับความสามารถ สอดคล้องกับ Van Dierendonck and Nuijten, 2011: 251 ได้ศึกษาการสร้างแรงบันดาลใจให้คนและส่งเสริมการพัฒนาบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมเชิงรุกสร้างความมั่นใจในตัวของผู้ตามและให้พวกเขารู้สึกของอำนาจส่วนบุคคล เพิ่มขีดความสามารถรวมถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำ การส่งเสริมให้การตัดสินใจด้วยตนเอง เชื่อในคุณค่าที่แท้จริงของคน ส่งเสริมการใช้ความสามารถในการทำงาน ช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้พัฒนาตัวเองให้อำนาจแก่ผู้อื่นในการตัดสินใจในการทำงานเพื่อให้ช่วยต่อการทำงาน และให้โอกาสผู้อื่นได้พัฒนาและเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการทำงาน

2. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับนาฏพิมล คุณเผือก (Kunphueak, 2012: 126) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ คมกฤษ ประการะสังข์ (Prakarasang, 2016: 131) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเน้นการมีส่วนร่วมของสังคมตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สังคมเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ และแผนพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมปฏิบัติแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมประเมิน และรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับอุทัย นกเผือก (Nokphueak, 2011: 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร บุคลากรในองค์กร และ สมาชิกของชุมชน ร่วมคิด ร่วมมือกันทำ และร่วมกันประเมินผล เพื่อให้การปฏิบัติงาน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม และสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff, 1977 กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นการประกอบกันของปัจเจกบุคคลในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโดยเกี่ยวเนื่องถึงความสำเร็จ และการตัดสินใจ โดยมีแหล่งที่มาอันหลากหลายหรือการมีส่วนร่วมในด้านการกระทำของชุมชนโดยเฉพาะโดยที่มีการแบ่งปันผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วมและ/หรือความเกี่ยวเนื่องมาจากการประเมินค่าการมีส่วนร่วม

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .692$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ นัยนา นิลพันธุ์ (Nillapun, 2013) ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับนาฏพิมล คุณเผือก (Kunphueak, 2012) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับครู โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เปิดโอกาสร่วมตัดสินใจกำหนดแนวทางในการบริหารและร่วมแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากขึ้น สอดคล้องกับ Irving, 2005 ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม โดยใช้ตัวแปร ความรัก การให้อำนาจ การมีวิสัยทัศน์ ความถ่อมตน และความไว้วางใจ ผลการศึกษา พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติและความสัมพันธ์เชิงบวก ของตัวแปรแต่ละตัวเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และความพึงพอใจในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนักถึงความสำคัญและสร้างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ให้แก่ตนเองเนื่องจากผลการวิจัยของนักวิชาการยืนยันว่าภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากการศึกษาภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างสังคมชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานยิ่งขึ้น เช่น การประชุม การดำเนินงานด้านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ การส่งแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ แล้วแต่โอกาส

1.2 จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำสังกัด สพป.เพชรบุรี เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อยู่อันดับสุดท้าย ควรส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการบริหารที่ชุมชนจะได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเอาใจใส่ด้านการเรียน และด้านพฤติกรรมของนักเรียนทั้งที่ดีและไม่ดี การติดตาม การสื่อสารแจ้งผู้ปกครองถึงการเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

References

- Best, J. and Kahn, J. V. (1993). **Research in Education**. (7thed). Boston: Allyn and Bacon.
- Bureau of Educational Innovation Development. (2018). **Guidelines for Selecting Quality Schools Subdistrict (1 Tambon 1 Quality School)**. [Online]. Retrieved December 11, 2020, from <http://www.innoobec.com/?p=172171>. (in Thai)
- Chaina, J. (2010). **Servant Leadership of School Administrators Under Udon Thani Primary Educational Service**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Udon Thani Rajabhat University. (in Thai)
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1977). **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project design, Implementation and Evaluation**. New York: the Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essential of Psychological Testing**. (5thed). New York: Harper Collins.
- Irving, J. A. (2005). **Servant Leadership and the Effectiveness of Teams**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Regent University.

-
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). **Educational and Psychologicrl Measurment**. New York : Minnisota University.
- Kunphueak, N. (2012). **The Relationship between Participation Management and Organizational Culture in Secondary - Level School under the Office of Education Service Area 3 Ayutthaya**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Nillapun, N. (2013). **Leader traits and Participative Management of Municipal school Administrators under local Educational Group 1**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Silpakorn University. (in Thai)
- NokPhueak, A. (2011). **Guideliness to Develop the Participation on school Administration of Basic Educational Committee on Kanchanapisekwittayalai School Group**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Rajabhat Rajanagarindra University. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2015). **Executive Summary of the Learning Reform Project To Learners**. Bangkok: Office of the Education Council. (in Thai)
- Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. (2019). **Data Base**. [Online]. Retrieved December 11, 2020, from <http://www.petburi.go.th/web/>. (in Thai)
- _____. (2021). **List of Quality Schools in the District**. [Online]. Retrieved January 11, 2021, from <https://sites.google.com/a/petburi.go.th/big-data/otop>. (in Thai)
- _____. (2021). **Project Implementation Report**. Phetchaburi: The District Quality Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. (in Thai)
- Prakarasang, K. (2016). **Administrators Servant Leadership Affecting Participative Management in Administrators of School under the Chonburi Primary Education Service Area Office 1**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Rajabhat Rajanagarindra University. (in Thai)
- Promchay, S. (2018). **Servant Leadership of School Administrator as Perceived by Teachers Under The Songkhla Primary Educational Service Area Office 3**. The 9th Hatyai National and International Conference 1. : Hatyai University. (in Thai)
- Sukaramanee, N. (2015). **Participatory Administration in Academic affairs op School under Kanchanaburi Municipality**. Master of Education Thesis Program in Education Graduate School Kanchanaburi Rajabhat University. (in Thai)
- Swansburg, R.C. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers**. Boston : Jones and Barlett Publishers.

-
- Van Dierendonck, D. and Nuijten, L. (2011). “The Servant Leadership Survey: Development and Validation of a Multidimensional Measure”. **Journal of Business and Psychology** 26: 249 – 267.
- Wongrattana, C. (2007). **Statistics for Research**. 2nd Ed. Bangkok: University of Chulalongkorn. (in Thai)